

Změny výše základního kapitálu

Východiska

Soubor pravidel, která závazně upravují postup, jehož cílem je změna údaje o výši základního kapitálu ve společenské smlouvě nebo stanovách . Jde současně o změnu v rozsahu vlastního zdroje financování společnosti, která má dopad na věřitele. Pro změnu proto neplatí běžné postupy, jimiž dochází ke změně společenské smlouvy nebo stanov.

Druhy postupu podle ekonomického významu změny

Zvýšení

Snížení

Efektivní

Rozšíření vlastních zdrojů financování, vyrovnání dluhů korporace

Zmenšení rozsahu vázaných zdrojů, uvolněné zdroje se vracejí společníkům

Nominální

Přesun mezi účetními položkami, rozšíření vázaných zdrojů

Přesuny uvnitř vlastního kapitálu, např. úhrada ztráty nebo přesun ze základního kapitálu do rezervního fondu (§ 544 ZOK)

Rozhodování o změně výše základního kapitálu

Rozhodovací orgán

sro

Výlučná působnost valné hromady (§ 190 ZOK)

as

Valná hromada: rozhodování o změně výše základního kapitálu
rozhodování o pověření představenstva (správní rady) ke zvýšení základního kapitálu (§ 421 ZOK)

Představenstvo (správní rada): rozhodování na základě pověření a za podmínek stanovených zákonem (§ 511 a n. ZOK)

Přijímání rozhodnutí

sro

Dvoutřetinová většina hlasů všech společníků, osvědčuje se veřejnou listinou (§ 171, 172 ZOK)

as

Alespoň dvoutřetinová většina hlasů přítomných akcionářů a dvoutřetinová většina hlasů přítomných akcionářů každého rozhodnutím dotčeného druhu akcií, osvědčení veřejnou listinou (§ 416, 417 ZOK)

Účinnost změny výše základního kapitálu

Zvýšení základního kapitálu

sro

- Převzetím vkladové povinnosti a splněním její předepsané části
- Později podle rozhodnutí valné hromady, avšak ne později, než je nová výše základního kapitálu zapsána do obchodního rejstříku
- Zvýšení z vlastních zdrojů: okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku (§ 216 ZOK)

as

Okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku, neplatí pro společnosti, jejichž akcie byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu (§ 464 odst. 2 ZOK)

Snížení základního kapitálu

sro

Okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku (§ 239 ZOK)

as

Okamžikem zápisu nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku (§ 467 ZOK).

Ochrana akcionářů – přednostní právo na upsání nových akcií

Důvod ochrany

Zabránění poklesu celkového podílu akcionářů na řízení společnosti („naředění akcií“)

Rozsah přednostního práva

Právo podílet se na celkové částce zvýšení v rozsahu vlastního podílu akcionáře, pokud má být emisní kurs akcií splácen v penězích. (§ 484 ZOK)

Informace pro společníky

Představenstvo zašle akcionářům informaci o místě a lhůtě vykonání přednostního práva, počtu nových akcií, které lze upsat na jednu dosavadní, charakteristice nových akcií a rozhodném dni (§ 485 ZOK).

Samostatná převoditelnost

Přednostní právo je samostatně převoditelné ode dne, kdy valná hromada rozhodla o zvýšení základního kapitálu. Přednostní právo zaniká uplynutím lhůty pro jeho uplatnění. (§ 486), opční list (§ 295 – 297)

Omezení přednostního práva

Přednostní právo nelze omezit nebo vyloučit stanovami, ale o omezení nebo vyloučení může rozhodnout valná hromada, je-li to v důležitém zájmu společnosti. (§ 487 – 489 ZOK)

Ochrana věřitelů – snížení základního kapitálu

Podstata ochrany

Informace o rozhodnutí snížit základní kapitál a výzva k přihlášení pohledávek.

Postup představenstva (§ 518 ZOK)

- **oznámení rozhodnutí o snížení** základního kapitálu písemně těm známým věřitelům, jejichž pohledávky vznikly před účinností rozhodnutí valné hromady o snížení, spojeno s výzvou k přihlášení pohledávek - § 518 odst. 1

-**zveřejnění usnesení** o snížení základního kapitálu dvakrát po sobě s odstupem 30 dní. Poprvé zveřejní představenstvo usnesení po zápisu usnesení do obchodního rejstříku, součástí zveřejnění je výzva k přihlášení pohledávek

-Věřitelé mohou do 90 dnů ode dne, kdy obdrželi oznámení, nebo od druhého zveřejnění informace o snížení požadovat, aby jejich dosud nesplatné pohledávky byly **splněny** nebo přiměřeně **zajištěny** nebo bylo dohodnuto **jiné řešení**.

Před splněním povinností vůči věřitelům nelze akcionářům poskytnout plnění z důvodu snížení základního kapitálu nebo prominout nesplacené části emisního kursu akcií. Snížení zapíše soud, jen pokud bylo prokázáno uspokojení nebo zajištění věřitelů.

Výjimky z povinnosti oceňovat nepeněžitý vklad znalcem

Případy nepeněžitých vkladů (§ 468 a 469), pro sro totéž – odkaz v § 223

- nepeněžitým vkladem je investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu
- musí rozhodnout představenstvo
- použije se vážený průměr cen, za které byly uskutečněny obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem v době 6 měsíců před vnesením vkladu na jednom nebo více evropských regulovaných trzích

- předmětem vkladu je jiný majetek
- rozhodne představenstvo
- použije se reálná hodnota majetku určená obecně uznávaným nezávislým odborníkem za využití obecně uznávaných standardů a zásad oceňování, hodnocené období – 6 měsíců před vnesením vkladu

- předmětem je majetek, o němž upisovatel účtuje v reálných hodnotách
- rozhodne představenstvo
- použije se reálná hodnota, je-li vykázána v účetní závěrce za účetní období předcházející rozhodnutí valné hromady o tomto vkladu a tato účetní závěrka byla auditorem ověřena bez výhrad

Výjimky z povinnosti oceňovat nepeněžitý vklad znalcem

informace

- zveřejnění data rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu a oznámení popisujícího vklad a jeho cenu a obsahujícího další náležitosti podle § 473 před splacením vkladu v Obchodním věstníku (§ 472)
- uloží do 1 měsíce ode dne vnesení vkladu do sbírky listin prohlášení popisující vklad a jeho cenu a obsahující další náležitosti (§ 473)

Potřeba nového ocenění

- cena nepeněžitého vkladu je ovlivněna výjimečnými okolnostmi, které by ji ke dni splacení významně ovlivnily (§ 470 odst. 1)
- nastaly nové okolnosti, které by mohly ke dni splacení vkladu významně změnit jeho cenu (§ 470 odst. 2)

Nové ocenění je povinna provést společnost, pokud není provedeno, mohou o ně požádat akcionáři podle § 471 odst. 1

Způsoby zvýšení

Společnost s ručením omezeným

- převzetím vkladové povinnosti (§ 219 - 226)
- z vlastních zdrojů (§ 227 - 232)

Akciová společnost

- upsáním nových akcií (§ 474 - 494)
- z vlastních zdrojů (§ 495 - 504)
- podmíněné zvýšení základního kapitálu (§ 505 – 510: vydání prioritních nebo vyměnitelných dluhopisů - § 286 a n. ZOK nebo uplatnění výměnných nebo přednostních práv věřiteli podle úvěrových smluv - § 505 odst. 2)

Základní kapitál může být zvýšen i na základě rozhodnutí představenstva nebo správní rady. (§ 511 – 515): limitovaný rozsah jedné poloviny dosavadní výše ZK v době pověření

Způsoby snížení

Společnost s ručením omezeným

- na základě usnesení valné hromady

Výše vkladu každého společníka se snižuje v poměru dosavadních vkladů, ale valná hromada může rozhodnout i o tom, že se vklady snižují nerovnoměrně.

Výše vkladů jednotlivých společníků nesmí klesnout pod hranici určenou zákonem nebo společenskou smlouvou. (§234, 235)

Akciová společnost

- snížení jmenovité hodnoty akcií
(§ 524 - 526)

- vzetí akcií z oběhu na základě losování
(§ 527 - 531))

- vzetí akcií z oběhu na základě veřejného návrhu smlouvy (§ 532 - 535)

- upuštění od vydání akcií (§ 536)

Postup při nevrácení nebo nepřevzetí akcií § 537 - 543

Finanční asistence

obecná úprava § 41

Podstata

Finanční asistence je poskytnutí zálohy, půjčky nebo úvěru obchodní korporací investorovi, aby mohl získat podíl na této korporaci. Obchodní korporace může též poskytnout zajištění pro tentýž účel.

Dříve zcela nepřipustná – viz Druhá směrnice 77/91/EHS

V českém právu do roku 1996 neupraveno, výslovný zákaz až od 1. 7. 1996 (z. č. 142/1996 Sb., který novelizoval ObchZ - § 161e odst. 1)

uvolnění přinesla novelizace druhé směrnice směrnicí 2006/68/ES, která formulovala podmínky přípustnosti finanční asistence, do obchodního zákoníku vtěleno z. č. 285/2009 Sb. od 1. 1. 2001

Současná úprava: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/30/EU, která byla nahrazena směrnicí 2017/1132 – zde čl. 64 - 67

Finanční asistence – výhody a nevýhody

Důvody regulace:

- princip tvorby a zachování základního kapitálu – ochrana věřitelů
- regulace nabývání vlastních akcií
- zamezení možnosti managementu, aby sám rozhodoval o poskytnutí finanční asistence a mohl tak ovlivnit akcionářskou strukturu společnosti
- ochrana minoritních akcionářů
- obrana před ovládnutím společnosti příjemcem asistence
- nedovolené odlévání majetku

Výhody finanční asistence

- pro příjemce: podíl může získat i osoba, která nemá dostatek vlastního kapitálu a jiné možnosti externího financování jsou pro ni nedostupné, pokud je poskytováno zajištění, potom se riziko nevrácení zajištěné pohledávky přenáší na asistující společnost
- pro poskytovatele: jen nepřímé efekty: spojení s konkurentem, klíčovým dodavatelem či odběratelem, management buyout – rozhodující podíl získá management – efektivnější správa společnosti, většinou značně finančně náročné

Finanční asistence

druhy a obecná úprava § 41

Druhy finanční asistence

Přímá: obchodní korporace poskytuje plnění přímo osobě, která se má stát nabyvatelem podílu

Nepřímá:

- plnění poskytnuté korporací slouží třetí osobě k tomu, aby tyto prostředky poskytla jako úvěr k nabytí podílu na korporaci další osobě
- účelové nepřímé poskytnutí finančních prostředků, které zlepšuje finanční situaci příjemce a má totožný efekt jako přímá finanční asistence: darování, prominutí dluhu, převzetí dluhu apod.

Základní předpoklad pro poskytnutí podle § 41 ZOK: korporace si finanční asistencí nesmí přivodit úpadek ať již v podobě platební neschopnosti nebo předlužení.

Finanční asistence - § 200

Podmínky

- je poskytnuta za spravedlivých podmínek, zejména úročení nebo zajištění ve prospěch společnosti

Finanční asistenci musí schválit valná hromada (§ 190 odst. 2 písm. k) ZOK)

- jednatel vypracuje písemnou zprávu, v níž poskytnutí finanční asistence věcně zdůvodní, včetně výhod a rizik, uvede její podmínky a zdůvodní, proč finanční asistence není v konfliktu se zájmem společnosti..

Zprávu musí uložit bez zbytečného odkladu po schválení finanční asistence valnou hromadou do sbírky listin.

Zpráva musí být k dispozici společníkům v sídle společnosti ode dne odeslání pozvámek na valnou hromadu.

Zpráva musí být na valné hromadě k dispozici společníkům.

Finanční asistence - § 311

Podmínky

- je poskytnuta za spravedlivých podmínek trhu
- představenstvo řádně prošetří finanční způsobilost osoby, které je finanční asistence poskytována,
- poskytnutí finanční asistence předem schválí valná hromada na základě zprávy představenstva
- představenstvo vypracuje písemnou zprávu, v níž poskytnutí finanční asistence věcně zdůvodní, uvede její podmínky a závěry prošetření finanční způsobilosti osoby, které má být poskytnuta, zdůvodní, proč je finanční asistence v zájmu společnosti,
- finanční asistence nezpůsobí změny vlastního kapitálu uvedené v zákoně,
- společnost vytvoří ve výši finanční asistence zvláštní rezervní fond.

Zprávu musí společnost uložit bez zbytečného odkladu po schválení finanční asistence do sbírky listin.

Zpráva musí být k dispozici akcionářům v sídle společnosti ode dne svolání valné hromady a v totožné lhůtě musí být umístěna na internetové stránky společnosti.

Zpráva musí být na valné hromadě k dispozici akcionářům.

Další možnosti financování

Initial Public Offering (IPO)

Spočívá ve vstupu akcií společnosti na regulovaný trh, kde jsou akcie veřejně nabízeny.

Důvody proč společnosti realizují *IPO*:

- získání dalšího kapitálu pro rozvoj společnosti,
- optimalizace kapitálové struktury (poměr cizího a vlastního kapitálu),
- zvyšuje se důvěryhodnost společnosti, transparentnost, marketingové účely, větší prestiž,
- zvýšení likvidity akcií,
- možnost zainteresovat management a zaměstnance formou odměňování manažerskými/zaměstnaneckými akciemi.

Provádí se při konjunktře, využívá se služeb underwriterů – zpravidla banky, které emisní projekt připravují a realizují.

Společnost je důkladně prověřena a to jak z právního, tak i ekonomického a finančního a účetního hlediska. Výsledkem interního ocenění je stanovení cenového rozpětí akcií, které je důležité pro jednání s potenciálními investory. Pokud by se tato cena výrazně lišila od představy stávajících vlastníků, může být celý proces ukončen.

Další možnosti financování

Rizikový (venture) kapitál

Kapitál určený k založení, rozvoji nebo odkupu společností s **rychlým růstovým potenciálem** – komunikační a informační technologie, obchodní řetězce.

Tento kapitál poskytují buďto **jednotliví investoři**, kteří se pak stávají podílňíky v příslušné společnosti, nebo jej poskytují **fondy rizikového kapitálu**, které sdružují individuální investory.

Investoři financují určitý podnikatelský projekt, který je schopen rychlého dosažení vysoké tržní hodnoty podílů. Návratnost rizikového kapitálu je totiž vázána na schopnost společnosti prodat v budoucnu své podíly **strategickému partnerovi** nebo vstoupit na veřejný trh akcií. Doba působení rizikových investorů: 3 – 5 let, ztráty nese vložený rizikový kapitál, při likvidaci uspokojován až jako poslední.

Možnosti využití: start-up financing, kdy má společnost již připravený produkt včetně prodejní strategie a je potřeba financovat výrobu a distribuci; rozvojové financování, financování akvizic, financování dluhů a záchranný kapitál.

Nabývání vlastních podílů

Společnost s ručením omezeným

Úprava v § 149 ZOK

- návaznost na obecný § 33 ZOK – zákonná možnost nabýt vlastní podíl
- zákaz nabytí převodem
- dovolena možnost přechodu: přeměna, vydržení, dědění, POZOR: nevztahuje se na uvolněný podíl podle § 212 ZOK
- nabytý podíl vlastní společnost, ale nesmí vykonávat s podílem spojená hlasovací práva pod sankcí nicotnosti (k hlasům by se nepřihlíželo, nebyl by nutný postup podle § 191 a násl.)
- právo na podíl na zisku spojené s vlastním podílem ve vlastnictví společnosti zaniká splatností podílu na zisku (důvod: převod podílu před splatností podílu na zisku), účetně se převádí do nerozděleného zisku
- zákon nestanoví povinnost převést vlastní podíl ve vlastnictví společnosti do určité doby, pokud nejde o případ, kdy se ve vlastnictví společnosti soustředí všechny podíly
- pokud všechny podíly ve vlastnictví společnosti – povinnost převodu na 3. osobu do 3 měsíců, hodnota podílů se určí znaleckým posudkem

Nabývání vlastních podílů

Akciová společnost

Úprava v § 298 - 310 ZOK

- návaznost na obecný § 33 ZOK – zákonná možnost nabýt vlastní podíl
- zákaz úpisu vlastních akcií, nabytí vlastních akcií jen za podmínek ZOK
- podmínky: lze nabýt jen akcie, jejichž emisní kurs byl zcela splacen a jen pokud:
  - na nabytí se usnesla valná hromada (určí nejvyšší počet akcií, které může společnost nabýt, dobu nabytí – max. 5 let, nejvyšší a nejnižší cenu pro nabytí)
  - nabytí nezpůsobí snížení vlastního kapitálu pod upsaný ZK + fondy, které nelze rozdělit mezi akcionáře
  - společnost má zdroje na vytvoření rezervního fondu na vlastní akcie
- Zákaz nabytí, pokud by si tím společnost přivodila úpadek - § 302
- Nabytí za účelem odvrácení značné újmy hrozící společnosti: o nabytí rozhoduje představenstvo, podmínky není nutno dodržet, informace na následující VH.
- Nabytí za účelem prodeje zaměstnancům – rozhoduje představenstvo, akcie nutno prodat do 1 roku od jejich nabytí.

Nabývání vlastních podílů

Akciová společnost

Nabytí bez splnění podmínek § 301 – 303:

- za účelem realizace rozhodnutí VH o snížení základního kapitálu
- univerzální právní nástupnictví, popř. nabytí při nabytí závodu nebo jeho části
- z důvodu plnění právní povinnosti nebo povinnosti stanovené soudním rozhodnutím k ochraně menšinových akcionářů
- v důsledku nesplnění povinnosti akcionáře ke splacení emisního kursu
- v soudní dražbě při výkonu rozhodnutí na vymožení pohledávky proti vlastníkovu splacených akcií.

Limit u § 306: s výjimkou snížení ZK jmenovitá nebo účetní hodnota nabytých akcií dosahuje 10% ZK, přesahy povinna do 3 let zcizit nebo snížit ZK a přesahující akcie zrušit.

Pokud as nabude vlastních akcií, musí zpráva o činnosti společnosti a stavu jejího majetku obsahovat údaje o vlastních akciích (§ 307).

Nabývání vlastních podílů

Akciová společnost

Nakládání s vlastními akciemi ve vlastnictví společnosti, sankce,

- akcie nabyté v rozporu se zákonem jsou nabyty platně, pokud převodce jednal v dobré víře
- společnost povinna se jich do 1 roku zbavit – převod, snížení základního kapitálu a zrušení akcií
- pokud se společnost akcií nezbaví, může ji soud i bez návrhu zrušit a nařídít likvidaci.

Společnost nevykonává s vlastními akciemi ve svém vlastnictví hlasovací právo, podíl na zisku zaniká jeho splatností, nevyplacený se převede na účet nerozděleného zisku minulých let.